

Teorie stádií vývoje ega – Jane Loevinger

- koncept vývojové teorie postaven na vyzrání ega, zejména jeho kontrolních a seberegulačních mechanismů vstupující do procesu rozhodování, přemýšlení o sobě i celé společnosti
- ego vnímáno jako samostatná psychická entita
- vývoj ega ve zvnitřňování sociálních pravidel, v rozvoji svědomí, morálky, autonomie, zodpovědnosti a ohleduplnosti k druhým lidem
- na základě této teorie Loevingerová sestavila osobnostní test psychosociální zralosti (Test doplňování vět Washingtonské univerzity)

Vývoj ega rozdělen do devíti stádií:

1. Presociální a symbiotické stadium (do 2 let)

- Ego dítěte se ještě nevytvořilo
- Dítě se nachází v symbiotické spojení s matkou
- Po pochopení stálosti předmětů si začíná vytvářet vztah k objektům
- Postupně se vlastní ego odděluje od matky a vzniká samostatné já

2. Impulzivní stadium (2 - 3,5 roku)

- Ego je stále fixované na okamžité uspokojování potřeb, je závislé a vymáhající
- Myšlení je egocentrické, velmi jednoduché a dichotomní
- Toto stadium je charakteristické pro batolata, ale stejně mohou uvažovat také někteří nezralí dospělí

3. Self-protektivní (sebeochranné) stadium (4 – 8/10 let)

- Dítě je schopné pociťovat vinu, ale v rámci sebeochrany ega ji svaluje na druhé
- Morálka je ve stadiu naivního instrumentálního hedonismu, je vázaná na očekávání odměny nebo trestu
- Mnoho mladistvých delikventů ustrne v tomto stadiu

4. Stadium konformismu (8/10 – 14/16 let)

- Vynořuje se svědomí
- Chápání světa a morálky je prozatím konvenční
- Stereotypní uvažování
- Dítě důvěřuje své skupině a podléhá jejím názorům
- Dítě na souhlas nebo nelibost vyjádřené skupinou reaguje přecitlivěle

5. Stadium sebeuvědomělosti (16 – 25 let)

- Rozvinutí schopnosti introspekce
- Člověk je sebekritičtější
- Uvažování v několika dimenzích, posuzování situací z více perspektiv, hlubší zájem o mezilidské vztahy
- Dospívající si všímá u druhých nejen chování, ale posuzuje také motivaci → hodnocení osob a situací tak více odpovídá realitě

6. Stadium svědomitosti (většinou 25 let +)

- Normy a pravidla jsou zvnitřněny, jejich dodržování je vnímáno jako věc cti a povinnosti
- Dílčí názory se více či méně liší od ustálených zvyků a názorů většiny
- Větší tendence k sebekritice
- Konflikt mezi skutečným já a já, které se od něj očekává
- Člověk sám sebe vnímá jako jedinečnou bytost
- Rozvoj sebereflexe, vzájemnosti a empatie ve vztazích

7. Individualistické stadium

- Člověk se stává tolerantnější k sobě i ostatním
- Odklon od orientace na maximální výkon, důraz kladen spíše na mezilidské stavy
- Pochopení paradoxních situací a ambivalentních pocitů

8. Autonomní stadium

- Schopnost chápat složitost jevů a přizpůsobit se jí
- Dovednost řešit vnitřní i vnější konflikty
- Ego je autonomní, člověk rozeznává a ctí hranice autonomie
- Význam interpersonálních vztahů

9. Integrované stadium

- Tohoto stadia dosáhne asi 1 % osob
- Člověk integrací zkušeností, hlubokým porozuměním sobě i druhým dosáhl životní moudrosti
- Identita je zdravá a pevná → vnitřní klid
- Respekt k jedinečnosti, svobodě a mezilidským vztahům